

Hoe is Hudde aan deze tafel gekomen? Hij zelf zegt in zijn brief aan Huygens van 22 Mei 1671: „Ik vind uyt het leven van verscheyde menschen op wiens lijf alhier te Amsterdam lijfrenten zijn verkoft in de jaren 1587, 88, 89 etc. een geheel andere ordre als die Engelsman (n.l. John Graunt in zijn reeds aangehaald werk) ons heeft opgegeven. Wanneer ik volkomen klaar zal zijn, zal ze uEd. communiceren. Wenschte ook wel te weten wat nieuwe concepten de Raadpensionaris dienaangaande hadde, zo ze communicabel zijn.” In zijn brief van 18 Augustus spreekt hij van de jaren 1586, 87, 88, 89 en 90 en vertelt hij, dat De Witt zijne gegevens getrokken heeft „uyt de Haagse en jongere boeken als d' onze hier t' Amsterdam.” Derhalve heeft Hudde de Amsterdamsche registers van 1586 tot 1590 der personen op wie lijfrenten waren vastgesteld, geraadpleegd en daaruit zijn tafel samengesteld. Hudde werkte dus ten tijde, dat ook De Witt zijne waarnemingen deed, met wien hij ook over zijn tafel heeft gecorrespondeerd. Hij vertelt aan Huygens, dat zijne uitkomst met die van De Witt „al vrij wel overeenkomt, en 't is te verwonderen dat in alles geen grooter verschil valt.” Terwijl wij van De Witt alleen de uitkomsten zijner berekeningen hebben, doch die berekeningen zelf niet, zoo mag terecht aan deze tafel van Hudde groote waarde worden gehecht, als zijnde een der eerste, indien niet de eerste tafel der wereld.

Nu was men dus gekomen tot het doen van waarnemingen en Hudde's tafel gaf ieder de gelegenheid om een sterftetafel samen te stellen. Maar hoe ver de theorie ook was, wees zij toch — ik heb er reeds op gewezen — den weg niet aan de praktijk, die voortging met op de oude wijze van schatting lijfrenten te negotiëeren, al kwam men er ook toe om een tarief te maken. Deze naar de leefwijze vastgestelde tarieven werden nu eens verlaagd, dan weer verhoogd, doch nergens blijkt, dat die wijzigingen het gevolg waren van nauwkeurig gedane waarnemingen der sterften.

Onmiddellijk na Hudde is er niet een groote theoreticus bekend. De eerste, die weer van zich deed spreken, was Isaac de Graaf (1683—?), welke in 1714 in zijn werk „Zamengestelde intrest en rabat-rekening” de hoogte der lijfrenten voor elke gestorte f 100 trachtte te berekenen op grond der door De Witt gegeven cijfers. In 1729 verscheen zijn „Waardije van Lijfrenten, Naar proportie van Losrenten”, waarin hij uitgaat van de gedachte, dat de levenskans van af de geboorte afneemt en dat die afneming wellicht plaats heeft volgens een reeks. Deze reeks trachtte hij te vinden en stelde hij voor in een „tafel van levenskracht”, een graphische sterftetafel. Tegen zijn bewering, dat de levenskans van een jonggeborene het grootst is, kwam vooral Nicolaas Struyck op, die zeide, dat de levenskans van een 10-jarigen b. v. veel grooter is en die verder opmerkte: „de gemelde schrijver zoekt de sterfte uit het besluit van den Raad-Pensionaris de Wit; dog, om zeker te zijn in de trap der sterfte, zoo dient men, uit de Boeken der Lijfrenten, een groote menigte Menschen, die reeds gestorven zijn, uit te trekken, hoe oud die waren, hoe de Lijfrenten opgenomen zijn; hoe lang dat ieder geleefd heeft” enz.